

A törvény szellemével ellentétben

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 2Mózes 21:2-7; 5Mózes 23:21-23;
Nehémiás 5:1-5, 7-12, 14-19; Mikeás 6:8

„Ti is adjátok vissza nekik még ma mezőiket, szőlőiket, olajkertjeiket és házaikat! Sőt ezenfelül a kölcsönadott pénznek, gabonának, bornak és olajnak a kamatát is engedjétek el” (Neh 5:11, ÚRK)!

Az emberiség a mai napig küzd a gazdagság-szegénység, valamint a gazdagok és a szegények közötti szakadék kérdésével, illetve azzal, hogy mit is kezdhetnénk az egésszel. Jézus kijelentette: „a szegények mindenkor veletek lesznek” (Mt 26:11), ezzel azonban aligha igazolhatnánk, ha nem segítünk nekik. Ellenkezőleg! A Szentírás arra szólít, hogy vegyük ki a részünket a segítségnyújtásból, máskülönben nem is nevezhetnénk magunkat kereszténynek.

Lenyűgöző, hogy még a visszatért foglyok megpróbáltatásai és nehézségei között is megjelenik ez a téma, nemcsak a szegénység és a szegények kérdése, hanem ami még problémásabb: hogy a gazdagok elnyomják a szegényeket. Baj volt már ezzel a fogság előtt is, és miután visszatértek a földjükre, ismét felütötte a fejét ez a gond.

A héten újabb megnyilvánulásával találkozunk ennek az ősrégi témának, illetve látni fogjuk, Nehémiás mit tett ellene. Az elnyomás még fájdalmasabbá vált attól, hogy mintha „a törvény betű szerinti értelmezésével” történt volna. Ez is kirívó példa arra, hogy nem szabad a szabályokat és rendelkezéseket öncélúnak tartani, hiszen csupán eszközök, amelyek segítségével tükrözhetjük a jézusi jellemet.

A NÉP PANASZA

Mi történt Neh 5:1-5 szakasza szerint? Mi miatt keseregtek az emberek?

Nehémiás vezetése alatt a külső elnyomással szemben láthatóan összefogott a zsidó közösség. Mégsem volt minden rendben a nép körében, noha szembeszálltak az üldözéssel és védték magukat az idegenek támadásaitól. A látszat ellenére, miszerint kemények és összetartva erőfeszítéseket tesznek az ellenséggel szemben, a közösség belülről megtört. A vezetők és a gazdagok a saját nyereségük érdekében kihasználták a szegényeket, a szerencsétlen sorsúakat, és a helyzet már annyira elkészerítővé vált, hogy az emberek enyhülésért kiáltottak. Voltak családok, amelyek már etetni sem tudták a gyerekeiket; mások azért sírtak, mert az éhínség miatt elzalogosították a javaikat, már semmijük nem maradt; megint mások azért nyögtek, mert kölcsönt kellett felvenniük, hogy befizethessék az adót a perzsáknak, így a gyerekeik is rabszolgák lettek.

Úgy tűnik, hogy főként az éhség és az anyagi terhek okozták a bajokat, ezért kellett a szegényebb családoknak a szomszédaiktól segítséget kérni. A perzsa hatalom évenként 350 talentum ezüstöt követelt meg Júda tartományától (lásd *Andrews Study Bible* magyarázata Neh 5:1-5 szakaszához, 598. o.). Amennyiben valaki nem tudta a kötelező adó rá eső részét befizetni, általában jelzálogkölcsönt vett fel a tulajdonára, vagy először kölcsönkért. Viszont ha a következő évben sem tudta megkeresni a kellő összeget, akkor is valahogy el kellett rendeznie az adósságát. A következő lehetőség általában az adósság fejében vállalt rabszolgaság volt. Amikor egy család már elveszítette a földjét, küldeniük kellett valakit, rendszerint egy gyereket, hogy az adósság fejében a kölcsönadó szolgálatában dolgozzon. Megesik, hogy a tetteink következtében kerülünk bajba, időnként a saját hibánkból betegszünk meg vagy jutunk anyagi nehézségbe. Az iménti történet egy olyan időszakot idéz, amikor a nép az ország vezetése miatt került hátrányba, szenvedett, és ez igen erős elszegényedéshez vezetett. Az egyre mélyülő szegénység ördögi körébe kerültek, amiből nem volt kiút.

Az emberek ma is szenvednek a gazdasági elnyomástól, mint akkor. Mi az üzenete annak, hogy a Biblia gyakran foglalkozik ezzel a témával?

A TÖRVÉNY SZELLEMÉVEL ELLENTÉTESEN

Olvassuk el Neh 5:6-8 és 2Móz 21:2-7 verseit! Mi gerjesztette haragra Nehémiást?

Még ha ez számunkra nehezen érthető is, az ókori világ kulturális normája volt a rabszolgaság. A szülők vagy maguk állhattak rabszolgának, vagy a gyermeküket adhatták el. Társadalmilag és a törvény szerint is a szülőnek jogában állt eladni a fiait és a lányait. Isten azonban szabadságot akar adni, ezért ezt a szokást úgy szabályozta Izraelben, hogy a hitelezőknek minden hetedik évben szabadon kellett bocsátaniuk a szolgálkat. Így védte Isten a népet attól, hogy örökös rabszolgák legyenek. Ezzel mutatta be, hogy szabad életet szeretne népének.

A törvény ugyan megengedte, hogy kölcsönt adjanak egymásnak, a kamat felszámítását viszont már nem (az uzsorakamat elleni bibliai rendelkezéseket lásd: 2Móz 22:25-27; 3Móz 25:36-37; 5Móz 23:19-20). A környező népeknél megszokotthoz képest még kevésnek tűnt az a kamat, amit a vezetők felszámoltak. Havonta 1%-ot kellett fizetniük. A Kr. e. VII. századból származó mezopotámiai szövegek azt mutatják, hogy az ezüst éves kamata 50%, a gabonáé pedig 100% volt. Így az éves szinten felszámított 12% kamat alacsonynak mondható a mezopotámiai országok gyakorlatához képest. Isten Igéje szerint a hitelezők részéről az volt a helytelen, hogy kamatra adtak kölcsön (Neh 5:10), érdekes módon azonban a nép emiatt nem is panaszkodott. Minden más a társadalmi norma és a törvény előírásai szerint történt. Miért gerjedt tehát Nehémiás „*nagy haragra*”? Érdemes megfigyelni, hogy Nehémiás nem kezdett azonnal cselekedni, hanem jó alaposan fontolóra vette a dolgokat. Csodálatra méltó, hogy Nehémiás olyan határozottsággal fogott a dolog elrendezéséhez. Nem hagyott figyelmen kívül semmiféle sérelmet csak azért, mert az a szó szoros értelmében véve nem jelentett törvényszegést, vagy társadalmilag elfogadhatónak számított, vagy még „kedvezőbb” is volt más országok gyakorlatához képest. Ebben a helyzetben a törvény szellemét sértették. Különösen az anyagi nehézségek időszakában az embereknek kötelességük volt egymást segíteni. Isten az elnyomottak és a szűkölködők oldalán áll, ezért is küldött prófétákat, hogy szólaljanak fel a szegényekkel szemben elkövetett gonoszságok és erőszakos cselekedetek ellen.

Hogyan fordulhat elő, még ha nem is szándékosan, hogy a törvény betűje szerint járunk el, de megsértjük a törvény szellemét (lásd Mik 6:8)?

NEHÉMIÁS CSELEKSZIK

Úgy tűnik, nem hozta meg a kívánt eredményt a nemességhez és a vezetőkhöz intézett feddő szava: „*Ti a ti atyátokfiaival szemben uzsoráskodtok*” (Neh 5:7)! Ezért Nehémiás nem állt meg itt, hanem tovább küzdött a köztük élő elnyomottakért. Mondhatta volna, hogy megpróbálta tanítani a nemességet és a vezetőket, de hiába, ezért ejtenie kellett a kérdést. Végére is így az ország gazdag, hatalommal bíró rétegével került szembe. Nehémiás azonban nem nyugodott, amíg megoldást nem talált a problémára, még ha közben erős ellenségekre is tett szert.

Neh 5:7-12 szakasza szerint hogyan érvelt Nehémiás a történetek miatt? Mivel akarta meggyőzni az embereket arról, hogy rossz, amit tesznek?

Nehémiás nagygyűlést hívott össze, hogy Izrael egész népe együtt foglalkozzon az ügygel. Valószínűleg arra számított, hogy mindenki jelenlétében a vezetők szégyellnék tovább folytatni elnyomó tevékenységüket, sőt talán még félnének is ettől.

Nehémiás először a rabszolgaság ellen emelt szót. A zsidók közül sokan, valószínűleg maga Nehémiás is megvásárolta az idegen szolgaságban lévő zsidók szabadságát. Azt kérdezte a nemességtől és a vezetőktől, hogy elfogadhatónak tartják-e honfitársaik eladását, megvételét. Mi értelme annak, hogy izraeliták megvásárolnak zsidókat, szabadságot adnak nekik, de aztán a saját népük rabszolgáivá teszik őket?

A vezetők erre nem feleltek, mert felfogták Nehémiás érvét, aki folytatta a beszédét. „*Hát nem akartok Istenünk félelmében járni, hogy valahára ne gyalázzanak már minket a pogányok, a mi ellenségeink*” (Neh 5:9, ÚRK)? Majd elismerte, hogy ő is kölcsönzött pénzt és gabonát embereknek. „*... engedjük el, kérlek, e tartozást*” (Neh 5:10) – mondta, és ezzel elismerte, hogy a törvénnyel ellentétes a kamatszedés az izraeliták között. Azt is bemutatta így, hogy szeretné, ha a kormányzása alatt az emberek törődnének egymással. Bámulatos, hogy a felvetésére egyhangú választ kapott! A vezetők megfogadták, hogy mindent visszaadnak a népnek.

Előfordult már, hogy kárt okoztál valakinek? Ha őszinték vagyunk, a legtöbb embernek igennel kell válaszolni erre a kérdésre. Mi az akadálya, hogy amennyire lehetséges, akár most rögtön kárpótlást adjunk?

ESKÜ

Miért mondott Nehémiás átkot azokra Neh 5:12-13 versében, akik nem teljesítik fogadalmukat?

A vezetők ugyan megígérték, hogy mindent visszaadnak, amit elvettek, de Nehémiás nem elégedett meg a pusztá szavakkal. Szilárd bizonyítékot akart, és elérte, hogy a vezetők a papok előtt tegyenek esküt. Ezzel jogi alapot teremtett az eljárásnak, amennyiben a későbbiekben hivatkozni kellene a megállapodásra.

Viszont mi szükség volt az átokra? Jelentősen összefogta a ruháját, mintha valamit tartana benne, majd kirázta, jelezve, hogy elveszíti. Tehát aki az eskujét megszegi, az mindenét elveszíti. Megszokott volt az átokmondás egy törvény vagy szabály fontosságának érzékeltetésére. Kevésbé hajlottak az emberek a törvény megszegésére, ha átok is kapcsolódott hozzá. Nehémiás nyilván úgy érezte, hogy ez olyan fontos ügy volt, aminek a sikere érdekében drasztikusabb lépést kellett tennie.

Milyen tanítás rejlik a következő ószövetségi igékben az eskü szentségével kapcsolatban? 1Móz 26:31; 3Móz 19:12; 4Móz 30:2; 5Móz 23:21-23; Préd 5:4-5

A beszéd Isten nagy ajándéka az emberiségnek, alapvetően más, mint amire az állatok képesek. A szavainknak ereje van, életre vagy halálra is vezethetnek. Éppen ezért jól meg kell fontolnunk, mit mondunk, mit ígérünk meg és szóban mire kötelezzük el magunkat. Az is fontos, hogy a tetteink ne mutassanak mást, mint a szavaink. Hány embert fordítottak már el Istentől olyanok, akiknek a beszéde keresztényiesnek tűnt, de a tetteik egészen más képet mutattak!?

Gondoljunk bele, milyen hatása van a szavainknak másokra! Hogyan tehetünk szert megfontoltságra abban, hogy mit, mikor és hogyan mondunk?

NEHÉMIÁS PÉLDÁJA

Neh 5:14-19 szakaszában mivel indokolja Nehémiás, hogy nem vette fel „a helytartónak járó jövedelmet” (14. vers, RÚF)?

Minden valószínűség szerint Nehémiás azután írta meg a beszámolóját a versekben, hogy Júda kormányzásának tizenkét évét követően visszatért Artaxerxész udvarába. A kormányzót megillette az alattvalóitól származó bevétel, Nehémiás azonban soha nem tartott igényt rá, inkább ő maga gondoskodott a megélhetéséről. Nemcsak a saját kiadásait fedezte, hanem a családját és az egész udvart ellátta. Zorobábel a másik kormányzó, akinek ismerjük a nevét. Amikor Nehémiás a többi kormányzóra utal, leginkább azokra gondolhatott, akik Zorobábel és az ő ideje között szolgáltak. Mire lejárt a hivatali ideje, valószínűleg anyagi veszteséget könyvelhetett el. Ahelyett, hogy vagyont gyűjtött volna, ami elvárható egy kiemelt pozíció esetén, feltehetőleg veszített a vagyonából és a javaiból. Nehémiás tehetős volt, ezért biztosíthatta annyi ember napi betevőjét, nagylelkűen, bőven ellátott másokat (Neh 5:17-18).

Nem ugyanazt tette, mint Ábrahám, amikor kiszabadította a környező népek által elhurcolt foglyokat (lásd 1Mózes 14. fejezet), viszont az ő esetében is megmutatkozik ugyanaz a lényeges elv.

Mit fogalmaz meg Nehémiás Neh 5:19 versében? Hogyan érthetjük ezt az evangélium összefüggésében?

Nehémiás arra példa, hogy valaki a saját gyarapodásánál és haszonszerzésénél előbbre valónak tartja az Urat, az Úr művét. Tanulság ez mindannyiunk számára, függetlenül az adott helyzetünktől. Könnyű az Úrért dolgozni, ha nem kerül sokba nekünk!

Olvassuk el Fil 2:3-8 szakaszát! Hogyan mutatkozhat meg a mi életünkben is hasonlóan önfeláldozó lelkület?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Próféták és királyok*. Budapest, 1995, Advent Kiadó, „A kizsákmányolás megfeddése” c. fejezet, 400-404. o.

„Amikor Nehémiás tudomást szerzett erről a kegyetlen elnyomásról, lelke felháborodással telt meg. »Amikor panaszkodásukat és ezeket a dolgokat meghallottam, nagy haragra indultam...« Tudta, hogy az uzsoráskodás nyomasztó szokásának megtöréséhez határozottan állást kell foglalnia az igazság mellett. A rá jellemző erélyességgel és határozottsággal fogott munkához, hogy könnyítsen testvérei helyzetén” (i. m. 401. o.).

„Az Úr itt alapelveket állít fel, melyek az esküdözést feleslegessé teszik. Azt tanítja, hogy a tiszta igazság legyen szavaink zsinórmértéke. »Legyen a ti beszédetek: Úgy, úgy; nem, nem; ami pedig ezeken felül vagyon, a gonosztól vagyon.«

Ezek a szavak elvetik mindazokat a jelentőség nélküli kifejezéseket, melyek könnyen idézhetnek elő félreértést kétértelműségük folytán. Elvetik a színlelő udvariaskodást, az igazságtól való eltérést, a hízelgő beszédmodort, a túlzásokat, a kereskedelemben előforduló megtévesztéseket, amint ez ma a társadalmi és üzleti életben szokásos. Jézus szavai azt tanítják, hogy senkit sem nevezhetünk őszintének, becsületesnek, aki másnak igyekszik feltűnni, mint ami a valóságban, vagy akinek szavai nem fejezik ki szívének igazi érzelmeit” (Ellen G. White: *Krisztus követése (Gondolatok a Hegyibeszédéről)*. Budapest, 1987, H. N. Adventista Egyház, 63. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) **Miért mondhatjuk, hogy az anyagi dolgok és emberi kapcsolatok tekintetében a problémák gyökere az önzés?**
- 2) **Hogyan kerülheti el Isten népe a kapzsiságot? Mi az Úr ellenszere erre a bajra? Tanulmányozzuk a következő igéket: Ézs 58:3-12 és Mik 6:6-8!**
- 3) **Gondolkozzunk még a beszéd ajándékán és a szavak erején! Mi a jelentősége annak, hogy Jn 1:1-2 szerint Jézus „az Ige”? Hogyan világít ez is rá a szavak fontosságára és jelentésére?**
- 4) **Kétezer éve mondta Jézus, hogy mindig lesznek közöttünk szegények. Arra is felszólított, hogy segítsünk a szükséget látóknak. Hogyan készítheti ez a két gondolat is a keresztényeket arra, hogy segítsenek a nehezebb sorsúaknak?**

SZEGEDI KOVÁCS GYÖRGY:

MINDAZ

amivé kellene,
hogy váljunk; szeretet,
együttérzés,
béketűrés,
amik végül is Őhozzá tartoznak.
Ezekből lenne jó építkeznünk azzá a bizonyos házzá,
hogy sejtjeink ne álmodjanak gonoszat,
hogy nőőben lévő szárnyaink
tükörben sose lássuk.
Valaki már úgysis
kiegészítette
sajátjából
végső fesztávját.